इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४ [illegible] (५५६)

ग्रंथ नाम वि[illegible] चरित्र

विषय — चरित्रे

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

विक्र[illegible] प्रारंभः

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2)

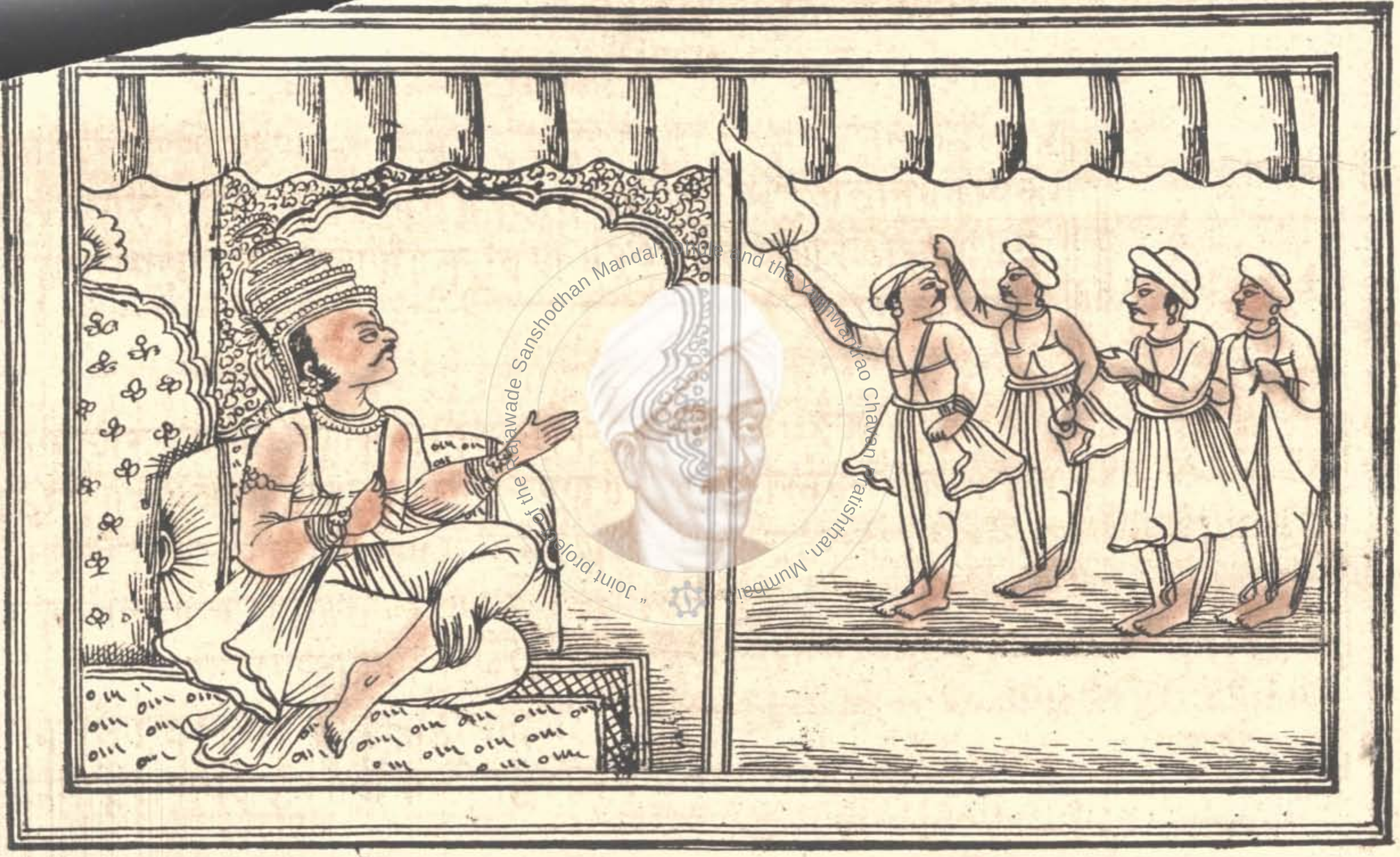

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai "

(2A)

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ प्रथमनमनगणपती ॥ चौदाविद्यांचाअधिपती ॥ वेद-
शास्त्रपठणमती ॥ प्रथमनमोंजी ॥ १ ॥ पुराणप्रसिद्धग्रंथकथन ॥ प्रथमकीजेत्यां
सिनमन ॥ त्याचेंकेलियास्मरण ॥ सकळकार्यसिद्धीपैं ॥ २ ॥ सुरवीं मिरवे एकदंत ॥ -
मस्तकींसेंदूरघवघवीत ॥ शिरींमुकुटझळझळीत ॥ रत्नेंशोभायमान ॥ ३ ॥ दक्षिण
करींफरश ॥ वामकरीं मिरवे अंकुश ॥ मुक्ताफळांच्यामिरवेघोंस ॥ तृतीयकरीं ॥ ४ ॥
चतुर्थकरीं मिरवे कमळ ॥ कंठींसुंदररत्नमाळ ॥ कर्णीं वेदाअसेविशाळ ॥ नागवंद्य
शोभतसे ॥ ५ ॥ कांसेकासिलाक्षीरोदक ॥ वहनमंडितमूषक ॥ लंबोदरवरदायक ॥
शंकरआणिगौरीचा ॥ ६ ॥ ऐसेंकरितांचिंतन ॥ तंवपावलागजानन ॥ ग्रंथकरींरेसुल
क्षण ॥ ऐसावरदिधला ॥ ७ ॥ मगनमिलीसरस्वतीसुंदरी ॥ सिद्धिदायकब्रह्मकुमारी
॥ वीणापुस्तकतयेचियेकरीं ॥ शोभतसे ॥ ८ ॥ नमिलीवाग्देवता ॥ स्मरणमात्रेंपाव
लीत्वरिता ॥ शीघ्रकरींकारेकविता ॥ जाहाल्येंप्रसन्नतुज ॥ ९ ॥ वरबोलेहंसवाहिनी
॥ जेणेंआनंदजाहालामनीं ॥ वंदोनिमाथाठेविलाचरणीं ॥ बोबड्याकवीश्वरें ॥ १० ॥
आतांनमूंतोश्रीपती ॥ जोअनंतअवतारलक्ष्मीपती ॥ नाभिमंडळींउत्पत्ती ॥ ब्रह्म्या
चीजाहालिअसे ॥ ११ ॥ कींरचावयासप्तअंड ॥ ईपेंरचिलींनवखंड ॥ एकविंशतिस्व
र्गअखंड ॥ पाताळेंसप्तनिर्मिलीं ॥ १२ ॥ तयाचीस्तुतिकवणाकरी ॥ शेषपडलाअहंका

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(3)

रीं ॥ जाऊनिराहिलापाताळविवरीं ॥ जिव्हादोनीजाह ल्या ॥ १३ ॥ केलियाच्यारिखाणी ॥ आणिनिर्भिल्याचारिवाणी ॥ चंद्रसूर्यलाविलेमेरुप्रदक्षिणी ॥ सप्तसिंधुधरणीनिर्मि ला ॥ १४ ॥ सप्तसिंधुमषीकरोनी ॥ अठराभारवनस्पतीचीलेखणी ॥ पुस्तकपत्रकरोनीमे दिनी ॥ रामकृष्णालिहूंपाहेश्रीधर ॥ १५ ॥ लेखनार्थपाहे अतिसत्वर ॥ तंवनलगेपैलपार ॥ ऐसाश्रमीपडिलाथोर ॥ मगस्मरेचरणातें ॥ १६ ॥ तरीमीमतिमंद अज्ञान ॥ कायकरीं नवर्णन ॥ परिकरावेंरामस्मरण ॥ सर्वार्णवतरावया ॥ १७ ॥ देवह्मणेरे अज्ञाना ॥ क रींकवित्वरचना ॥ मीतुजउपदेशीनज्ञाना ॥ करिं कथापाहिपां ॥ १८ ॥ प्रसन्नह्मणेरे नरहरी ॥ ज्ञानसंचरेत्हृदयाभीतरीं ॥ ते[illegible]वागीश्वरी ॥ कवित्वरचींहरिना- मीं ॥ १९ ॥ आत्तांआधारकुळस्वामिणी ॥ जे[illegible]व्यापकत्रिभुवनीं ॥ देवादिकांसंजीव नी ॥ अमृतवल्लीजे ॥ २० ॥ ब्रह्माजाहा[illegible]श्रुति[illegible]निपुण ॥ करितांहोस्तवनध्यान ॥ तया सिदेतवरदान ॥ श्रुतीउपदेशपैंकरी ॥ २१ ॥ ऐसीतेरेणुकामाता ॥ सतरावीपूर्णकलाभ रिता ॥ विश्वजननीमाता ॥ आद्यपीठतें ॥ २२ ॥ जयजयमायेचोभवानी ॥ वदवींपीयूषर साचाध्वनी ॥ त्रैलोक्यसंपूर्णतुझ्यास्मरणीं ॥ सदांकाळभरलेंसे ॥ २३ ॥ ऐसीनमूंतेआद्य माता ॥ त्हृदयींस्मरिलेंउमाकांता ॥ ऋद्धिसिद्धीचादाता ॥ आद्यसहजो ॥ २४ ॥ ब्रह्माह्मणे वाग्प्रसन्न ॥ तुजमाझेंअभयवचन ॥ जेंकल्पीततुझेंमन ॥ तेंत्वरितपावसी ॥ २५ ॥ गो

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3A)

पीवल्लभवैकुंठरावो ॥ ब्रह्मादिकांजयाचाभावो ॥ तोपरब्रह्मवासुदेवो ॥ कळलानवचे ॥ २६
॥ तोहिजाहालासात्यकार ॥ दिधलाअभयकर ॥ अमृतरसनिर्धार ॥ सुखींप्राशनकरीतां
॥ २७ ॥ सकळांचाजाहालासौरस ॥ तेणेंजाहालामतिप्रकाश ॥ ग्रंथरचनासुरस ॥ विक्र
माचेंचरित्र ॥ २८ ॥ जेह्णऐकतीकथा ॥ तयानाहींक्लेशव्यथा ॥ तेमिळतीपरमार्था ॥ अ
तिआदरें करूनी ॥ २९ ॥ जयाचीअसेमंदशक्ति ॥ तयासिहोयबळशक्ती ॥ क्षत्रधर्मीप
रमशक्ति ॥ माघारांपरतोंनेणे ॥ ३० ॥ जोअसेधनलुब्ध ॥ तोहोयदानसिद्ध ॥ मथनकरि
तांजळाब्धि ॥ चतुर्दशरत्नेंनिघालीं ॥ ३१ ॥ ऐसेंहेंकरितांश्रवण ॥ धैर्येंउदारसंपूर्ण ॥-
अंतींहोयहरिस्मरण ॥ हाचिनिर्धारजाणपां ॥ ३२ ॥ उज्जनीनामनगरीं ॥ राजाविक्रम
राज्यकरी ॥ उदारधर्मपरोपकारी ॥ आणिकनाहींदुसरा ॥ ३३ ॥ परोपकारानाहींमिति ॥
दानधर्मेंअतिप्रीति ॥ राज्यकरितांविराजती ॥ न्यायअन्यायविचारें ॥ ३४ ॥ क्षत्रधर्मीं अति
शूर ॥ प्रजापाळीचतुर ॥ नगरलोकपवित्र ॥ महाधर्मिपें ॥ ३५ ॥ नगरवसेंविस्तारें ॥ मा
ड्यागोपुरेंमनोहरें ॥ उपरियाशोभतीधवलारें ॥ गगनचुंबितपें ॥ ३६ ॥ पांचखणीसप्त
खणी ॥ दशखणीद्वादशखणी ॥ पंचदशअष्टदशखणी ॥ एकविंशतिखणीशोभती ॥
३७ ॥ धनकनकसंबंधीं ॥ कोणानाहींद्रव्यलुब्धी ॥ दानधर्मीप्रसिद्धी ॥ सर्वसुखेंनांदती ॥
३८ ॥ घरोघरींवेदध्वनी ॥ स्नानसंध्यापुराणश्रवणीं ॥ ब्राह्मणभक्तहरिपूजनीं ॥ बिलंबन

Joint Project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

वि-च कारितीसर्वदा॥३९॥राष्ट्रअवघेंसंतुष्टी॥पर्जन्ययथाकाळवृष्टी॥वृक्षसदाफळींपुष्टी॥पुष्प- अ-
२ यातिशोभती॥४०॥वापीतटाककूप॥नदीसरिताजळअमुप॥सरोवरासमीप॥शिवा- १
लयउत्तम॥४१॥विश्रांतिरमणीक॥दर्शनेंमोक्षदायक॥विष्णुभवनेंपुण्यदायक॥स्तुति
(५) स्तवनेंकरिताती॥४२॥आणीककामनिकदैवत॥असतीबहूतअसंख्यात॥जेंजेंजयाइच्छि
त॥तैसेंचपूजनकरितीपैं॥४३॥ऐसेंराज्यकरीविक्रमनृप॥भगवद्भजनींसंकल्प॥सक
ळरायाप्रताप॥आज्ञेकरोनीवर्तती॥४४॥तयासिवेताळअसेप्रसन्न॥सदासर्वकाळसा
वधान॥स्मरणमात्रेंततःक्षण॥तयाजवळीतिष्ठतसे॥४५॥चौदाविद्यासंपूर्ण॥चौसष्ट
कळापरिपूर्ण॥शास्त्रार्थसकळश्रवण॥श्रुतिस्मृतिश्रुतअसती॥४६॥सर्वकाळसावध
चित्त॥कदानव्हेदुश्चित॥बंधुप्रधानसमवेत॥पतिव्रताअर्धांगी॥४७॥आलियायाच-
का॥जाऊंनेदीविमुखा॥देवोनिवस्त्रेंअलंकारदेखा॥संतोषवीतयानें॥४८॥परिएकअ
सेरकडस॥राज्यकरीषण्मास॥ग्रामेंपुरेंपट्टणेंबहुवस॥करीशोधबहुसाल॥४९॥लेको-
ण्याकार्यास॥केलीजन्मकाळींभाष॥पुत्रहोईलकुमारीस॥तिहींवर्षांचियापैं॥५०॥
तोआपलाकरीलसंव्हार॥जिंकीलअवघादळभार॥तयाकारणेंहाविचार॥धरिला
असेविक्रमें॥५१॥मनीचाभावकार्यी॥जोवेरीपडावाठायीं॥उपजतांचसमर्यां॥व २
धकरावातयाचा॥५२॥आपणराज्यकरितांवेळीं॥हेरपाठतीभूमंडळीं॥षण्मासआप

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

णथांडोळी ॥तोअवतारवीरभद्राचा॥५३॥ श्रोतेह्मणतीजीदातारा ॥पुसणेअसेएकविचा
रा॥अवतारधरणेंवीरभद्रा॥ ॥कवणकार्यास्तव॥५४॥तेकथाजीविज्ञान॥वक्ताह्म
णेसावधान॥प्रसन्नकेलियाविज्ञान॥अंतःकरणनिवतीमाझे॥५५॥एकाजीकैलास
शिखरीं॥उमेसहितत्रिपुरारी॥बैसोनिआसनावरी॥अतिआनंदें करोनियां॥५६॥गौ
रीअसेफांसेढाळीत॥देवविनोदें ह्मणत॥डावजिंकोनीजात॥जिंकिलेंमीजिंकिलें॥
५७॥ऐसियाक्रीडाकवतुका॥खेळत होतीं एकमेकां॥गौरीह्मणेत्र्यंबका॥लटकेंनबो
लावें॥५८॥एकह्मणेवोसुंदरी॥असत्यनव्हेसत्यचारी॥खेळींजिंकिलेंनिर्धारीं॥वल्ल-
भेंजाण॥५९॥ दोघेंपरस्परेंविवादती॥देवीह्मणेयासिसाक्षकोणदेती॥ शंकरह्मणेवी
रभद्राप्रती॥तुवांवेगींबोलवावें॥६०॥पुनरपिसारीमांडिती॥डावजिंकिलापार्वती॥
शंभुमुखेंबोलती॥आपणाजिंकिला॥६१॥तोह्मपुसतीवीरभद्रासी॥तोविचारिनसे
मानसीं॥जिंकिलेंनाहींह्मणेपितयासी॥तरींसर्वथाकोपेल॥६२॥शंभुकोपलेजरीं॥
तरींमजभस्मंकरी॥भस्मासुरालाजालीपरी॥तैसेंमजहोईल॥६३॥जरीकोपलियामा
ता॥तरींनिकंदकरीसर्वथा॥हृदयींधरिलस्नेहमाता॥मजबाळकावरी॥६४॥तेन
करीनिर्वाण॥जैसीकामधेनूजाण॥वनासीजायभक्षणा॥घरींनविसंबेवत्सासी॥-
६५॥मगमनींहृदावकेला॥सोक्षकायबोलताजाहला॥ह्मणेडावजिंत्तीनेंजिंकिला॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

वि॰च॰ जाम्बनिलेंजाणमाते ॥ ६६॥ वीरभद्रसाक्षदेत ॥ पार्वती ह्मणे असत्य ॥ द्वेवखदखदोंहांसत्त अ॰
३ तेणेंजाहाली क्रोधायमान ॥ ६७॥ कोपेंशापिलेंवीरभद्रासी ॥ लटकीरे तूंसाक्षदेसी ॥ मृत्यु १
लोकींजंन्मघसी ॥ यादोषास्तव ॥ ६८॥ क्षणएकचिउगाराहिला ॥ शांतजाहालिशैलबाळा
(5) येरेंवंदोनिचरणकमळा ॥ वरीमस्तकठेविला ॥ ६९॥ ह्मणेमीबोलिलोंयथार्थ ॥ तुजमाते
विपरीतदिसत ॥ पितृवचनअसत्य ॥ बोलोनयेसर्वथा ॥ ७०॥ पाहेपांपितृवचनाकारणें
॥ रामेंसेविलेंमहाअरण्य ॥ तोडिलींदेवांचीबंधनें ॥ पितृवच्चनसत्यकेलें ॥ ७१॥ भृगुवं
शींनृपवर ॥ परशराममहावीर ॥ पितृवचनेंकेलासंहार ॥ रेणुकामातेच्चा ॥ ७२॥ भलाभ
लागाकुमारा ॥ वचनपाळिलेंपरशधरा ॥ प्रसन्नजाहालेगुणसागरा ॥ मागवरआत्तां ॥
७३॥ रामह्मणेप्रसन्नजाहालेतिताता ॥ तरीउठवावीरेणुकामाता ॥ आणिबंधुच्चतुर्थां ॥
करावेंउपशम ॥ ७४॥ मगकमंडलूंत्र्अमृतें ॥ सिंपिताजाहालातीतें ॥ उठविलीत्वरीत्त
तेथें ॥ स्त्रीआणिपुत्रचारी ॥ ७५॥ मोहनिनेंकुटिलकेलें ॥ भाकेंरुक्मांगदागोविलें ॥ व्रतर
क्षितांहरलें ॥ शिरधर्मांगदाचें ॥ ७६॥ येरेंवोडविलामाथा ॥ तंवरावहोयहाणता ॥ मगपा
वलाअवचिता ॥ द्वारकाधीशतो ॥ ७७॥ देवह्मणेसुपुत्रहोशी ॥ मानिलेंपितृवचनासी ॥
नेताजाहालावैकुंठासी ॥ सकळहीनगर ॥ ७८॥ आणिकएकपंडुनंदनें ॥ कुंतीमातेचेंवो ३
वसाकारणे ॥ इंद्राचाऐरावतबाणें ॥ आणूनियांदीधला ॥ ७९॥ ऐसीपुत्रपणाचीख्याती

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

अहर्निशींपुराणेंगाती ॥ तेपरिसोनिचित्तीं ॥ मींयथार्थबोलिलों ॥ ८० ॥ मगमाताह्मणे-
आपण ॥ हाबोलिलाकार्याकारण ॥ म्याशापिलानिःकारण ॥ पुत्ररायासिपैं ॥ ८१ ॥ ऐ
सिमायामोहेंझकंबली ॥ अंतरींथोरतटस्थजाहाली ॥ ह्मणेमजकैसीआठवली ॥ विवेक
बुद्धी ॥ ८२ ॥ मनींकरोनिउत्कंठ ॥ ह्मणेयाचेदेहाचाकरूंपालट ॥ उशापचावरिष्ठ ॥ क-
रिताजाहालातेधवां ॥ ८३ ॥ ह्मणेपुत्रायेककरावें ॥ द्विधारूपातेंधरावें ॥ राजरूपेंयेथें-
राहावें ॥ ऐसेंबोलिलीविपरीत ॥ ८४ ॥ मृत्युलोकींऐसेंनरूपें ॥ उज्जनियेराज्यकरींप्रता
पें ॥ मगपावसीलकल्पें ॥ कैलासा ॥ ८५ ॥ ऐकोनिऐसावर ॥ द्विरूपजाहालाशिवकु
मर ॥ निजरूपेंसीउमावर ॥ अतिआनंदेंकरोनियां ॥ ८६ ॥ ऐशारूपेंशिवनंदन ॥ येता
जाहालामृत्युभुवन ॥ राज्यकरीतविक्रमसेन ॥ उज्जनीनगरींचें ॥ ८७ ॥ श्रोतयांह्मणे
कवेश्वर ॥ तुह्मींपुसिलापूर्वविचार ॥ तरिवीरभद्रअवतार ॥ याशापास्तव ॥ ८८ ॥ -
ऐसीजाहालीसंदेहवृत्ति ॥ फेडिलीप्रश्नोत्तराचिभ्रांति ॥ धन्यधन्यधर्ममूर्ती ॥ ह्मणो
निघालीदंडवत ॥ ८९ ॥ श्रोताह्मणेप्रश्नोत्तरें ॥ तंवत्हृदयींआनंदभरे ॥ जैंवापिकूपा
चेझरे ॥ जळसंपूर्णकरिती ॥ ९० ॥ कींसूर्योदयींचकोरें ॥ मिळतीयेकमेकासिआदरें
॥ कींचातकसुखींधारें ॥ घनबिंदुप्रेजैसा ॥ ९१ ॥ क्षुधार्थीहिंडेनगरांत ॥ धरोनिअन्ना
चास्वार्थ ॥ तथाषड्रसभक्षार्थ ॥ दतअसेअन्नदाता ॥ ९२ ॥ असाआनंदभरित ॥ सां

(6)

गेकथाभिन्नपदार्थ ॥ राज्यकरी विक्रमादित्य ॥ भगवद्भजनींतत्पर ॥ ९३ ॥ राज्यकरितांअ
तिपाडें ॥ प्रकृतिपुरुषअतिगाढे ॥ शूरत्वसंग्रामीं भिडे ॥ दुसरानाहींप्रतिमल्ल ॥ ९४ ॥ ॥
सकळशास्त्रार्थकरतळामळ ॥ हृदयजैसेंगंगाजळ ॥ लक्ष्मीसदाअढळ
॥ ॥ कदांनढळेसत्वासीं ॥ ९५ ॥ ऐसाकित्येकदिवस ॥ विक्रमअसेउदास ॥ काळकर्मिलाब
हुवस ॥ चतुर्थप्रकारीं ॥ ९६ ॥ परद्रव्यआणिपरवनिता ॥ अभिलाषनाहींजयाचाचित्ता ॥ परो
पकारींनचलेसत्ता ॥ आणिसत्यवचनीनबोले ॥ ९७ ॥ तंवकोणेएकेसुदिनीं ॥ द्वारकेहोनिअ
लेसुनी ॥ लक्षितांजैसादिनमणी ॥ नावतयाचेंसुदेव ॥ ९८ ॥ देवोनियांऋषी ॥ नमनकेलेंसा
ष्टांगेसी ॥ बैसवोनिचौरंगासी ॥ चरणक्षाळुनिपूजिताजाहाला ॥ ९९ ॥ गंधधूपदीपसुमनें ॥
आणिसुगंधेंचर्चितचंदनें ॥ तांबूलवस्त्रेंआणिभूषणें ॥ रत्नमंडितसमर्पिलीं ॥ १०० ॥ तंव
दिवसजाहालादोनप्रहर ॥ सभाविसर्जनकरीनृपवर ॥ सवेंघेवोनीद्विजवर ॥ राज्यभुवना
प्रवेशला ॥ १ ॥ सारोनियांसंध्यास्नान ॥ देवार्चनमांडिलेंध्यान ॥ करोनियांवैश्वदेवउपास
न ॥ भोजनासिबैसले ॥ २ ॥ मांडिलींकनकवर्णताटें ॥ षड्रसअन्नेंचोखटें ॥ सद्यस्तप्त
घृतवाटें ॥ मगसंकल्पसोडिला ॥ ३ ॥ प्रोक्षितांगायत्रीमंत्रें ॥ समर्पिलेंचित्रगुप्तातें ॥ मग
पंचप्राणाहुतीतें ॥ सारितेजाहाले ॥ ४ ॥ ऐसींजाहालींभोजनें ॥ शुद्धप्रक्षाळिलींवदनें ॥ ५
करोनिशुद्धआचमनें ॥ मगबैसकारघातले ॥ ५ ॥ सुरवींपूगीफळ ॥ सवेंचिशुद्धतांबूल

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6A)

॥सुगंधलावोनिपरिमळ॥विंजनवाराघालिती॥६॥ऐसाक्रमिलातोदिवस॥रजनिजाह्ला-
लीप्रकाश॥कुळदीपकपरिवस॥घरोघरींप्रवेशले॥७॥साग्निकर्मसारिती॥पुन्हाभुक्तिरुचे
तीकरिती॥तंवलोटलीप्रहरराती॥दुसराप्रहरप्रवर्तला॥८॥रावआणिद्विजवर॥एकां
तींबैसलेविचार॥रायासिपुसेविद्याप्रकार॥कोणकोणाअभ्यासकेलाअसे॥९॥जेजेहो
तीसाधिली॥नीताअवघीविदितकेली॥ऐकोनिसत्यमौळी॥ह्मणेयेकविद्याराहिली॥१०॥ते
तुजकरीनउपदेश॥परकायाप्रवेश॥सकळविद्येचाप्रकाश॥इचेंनावबोलिजे॥११॥यासि
पाहिजेयेकांत॥दुसरानाहींपदार्थ॥ग्रहणकरावेंअतिगुप्त॥कोणांनद्यावेंश्रुतराया॥१२॥
प्रभातअसेबरवामुहूर्त॥इंदुवारश्रवणनक्षत्र॥अमृतसिद्धियोगपवित्र॥सायंकाळींजा
पापां॥१३॥नगराबाहेरिउत्तम॥शिवाल[illegible]र्णविश्राम॥ऐसेंविनवीविक्रम॥मुनेश्व
रासी॥१४॥सुदेवह्मणेविक्रमराया॥तुह्मीजावेंविश्रांतिघ्यावया॥रात्रगेलिक्रमोनियां॥
दोनप्रहर॥१५॥ऋषीसनमस्कारकेला॥आज्ञाघेवोनिगृहींप्रवेशला॥सेजेविश्रांतिपा
वला॥राजांगनाउपभोगमांडिती॥१६॥तंवउदयजाहालादिनकरासी॥सारोनियांनित्य
कर्मासी॥मगआलाऋषीपासीं॥दंडवतघातलें॥१७॥करितांकथाप्रसंगा॥तंवसूर्योद
यजाहालामध्यभागा॥करोनियांअभ्यंगा॥भोजनसारिलें॥१८॥दिवसगेलाअस्तमा
ना॥मुनिगेलाशिवभुवना॥रायेंआज्ञादिधलीमंत्रीजना॥मगराउळींप्रवेशला॥१९॥इ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

वि॰ च॰ ५ (७)

ङकरीसारिलिविस्याळी॥ विडाघेतलापरिमळी॥ निद्राभूनसकळिं॥ नगरीं चेलोकपैं॥ २०

रायेंखङ्गघेवोनिकरीं॥ ह्मणेकेंसेंबाहेरी॥ कपाटेंजोडिलींमहाघोरी॥ श्रुतकोणानकरवे॥ २१

॥ऐसाआलादुर्गपश्चिमदिशे॥ तेथेंएकगुप्तद्वार असे॥ तेथेंरक्षपाळठेविलाअसे॥ तयाना

वकुब्जक॥ २२॥ रावह्मणेकुब्जकातें॥ तुवांजागृत असावें येथें॥ आह्मिजातसों कार्यातें॥ या

चमार्गेंयेऊंपैं॥ २३॥ येरुह्मणेआज्ञासमर्थ॥ मीअसेंतुमचास्थापित्त॥ जेंकार्यअसेउदित॥

तेंसिद्धकरावें॥ २४॥ पुढेंगेलानृप॥ मागेंकुब्जकधरीविकल्प॥ रात्रपडिलीकाळरूप॥ हाका

यविचारअसे॥ २५॥ कपाटाघातलीलोहकडी॥ आपणनिघालातांतडी॥ रायामागेंदेतद

डी॥ जातअसेत्तो॥ २६॥ टाकिलेंनगरसंचार॥ आलाशिवद्वार॥ कुब्जकस्थिरस्थीर॥ चाल

तअसे॥ २७॥ उभाराहोनियांमाघारीं॥ वि[illegible]वाडाविमकारी॥ सुदेवयेवोनिझडकरी

॥उघडिताजाहाला॥ २८॥ पुनरपिघातलेंकपाट॥ बाहेरकुब्जकबैसेनिकट॥ भीतरिकरीं

विद्यापाठ॥ बैसलेउभयतांपैं॥ २९॥ ऋषिविद्यासांगत॥ विक्रमअसेंघोकित॥ कुब्जक-

असेझेलित॥ कपटभावेंकरोनियां॥ ३०॥ रावआज्ञाजंवमागे॥ कुब्जकफडकेज्याप्रसंगें

॥गुप्तद्वारटाकिलेंमागें॥ जागृतबैसलाअसे॥ ३१॥ घोकिताजाहालादोनप्रहर॥ रायासि-

ह्मणेऋषेश्वर॥ जाहालाप्रभाताचाअवसर॥ तुह्मी आतांपहुडावें॥ ३२॥ तंवसवेंचिवि ५

क्रमआला॥ हाजागृतचिबैसला॥ रावह्मणेभलाभला॥ सेवकामाजितूं॥ ३३॥ रावम-

अ॰ ५

(7A)

वेशलामंदिरींसत्वर॥तंवउगवलादिनकर॥प्रधानेंकेलानमस्कार॥आणिसेवकज
नींसमस्त॥३४॥ऐसेजाहालेतीनदिवस॥करितांविद्याभ्यास॥पूर्णजाहालिदोघां
स॥आज्ञामागेसुदेव॥३५॥रायेंअळंकारवस्त्रें॥अमोघरत्नांविविचित्रें॥पंचतुरंग
मपवित्र॥राजवहनींजे॥३६॥समर्पूनकरीनमस्कार॥ह्मणेसाक्षांततूंविश्वेश्वर॥म
जभेटलासिगुरुथोर॥पूर्वपुण्येंकरोनियां॥३७॥होसीजीद्वारकावासी॥विष्णुरूप
हृषिकेशी॥कृपाकेलिसेवकासीं॥ऋषिराया॥३८॥सुदेवद्वारकेनिघाला॥रावबोळ
वितयोजनएकगेला॥निरोपघेवोनि [illegible]॥विक्रमउज्जनीस॥३९॥राज्यकरिनृ
पवर॥तंवदेशावरूनिआलेहेर॥ [illegible] गतलासमाचार॥जोहोतादेखिला॥
४०॥साहामाससंपूर्णभरले॥तंवप [illegible] ाटणाकेलें॥परिकोठेंहृश्यनाहींजाहालें
॥सांगितलीजीखुण॥४१॥अवधिमा [illegible] जाहाली॥तयासिआज्ञादिधली॥पुढें
कोणायुक्तिविचारिली॥तेंसांगेहरिदासा॥४२॥इतिश्रीविक्रमचरित्रकथा॥हरिदा
सहोयसांगता॥तेंसावधहोवोनिश्रोतां॥कथामृतऐकावें॥४३॥इतिश्रीविक्रम-
चरित्रप्रसंगप्रथमोध्यायः १॥ संपूर्णमस्तु॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8)

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

विक्र·च· श्रीगणेशायनमः॥परिसोनदूतानेंवचन॥बोलाविलाभद्दिमधान॥ह्मणेतुह्मीअतिचतुरत्राह्मणे अ०

१ ॥राज्यनीतीचालवावी॥१॥आह्मासलागतीसामास॥कोणासिनकरावेंउदास॥कामक्रोधपरद्र- २

व्यास॥त्यजोनियाजाणपां॥२॥सामासजालियाअंतीं॥आह्मांयेऊस्वभावगती॥देशदुर्गेंपा

(९) होनानिश्चिंति॥मगराउळींप्रवेशावें॥३॥गर्भभावविचारीगुप्त॥समागमेंकोणतान्यावादूत

॥जोकांपवित्रशुचिस्मित॥भावजयाचाजाणपां॥४॥पाहातिहेरसर्वसेवक॥तंवरायासीआ

ढवळाकुब्जक॥गुप्तद्वाररक्षक॥जोठेविलाअसे॥५॥ऐस्यातोबोलावोनिंआणिला॥रायेंस-

मागमेंघेतला॥मुहूर्त्तपाहोनिस्वारजाला॥उत्तरादेशोसजाणा॥६॥हिंडतीनानादेशनगरें

॥पाहातीग्रामपुरेंमंदिरें॥नदनदियागंगातीरें॥तेथेंस्नानदानकरिताति॥७॥ऐसेहिंडतीपृथ्वी

वरी॥तंवदेखिलीयेकनगरी॥तियेनामधेंदुरमिश॥अतिसुरम्यविस्तीर्ण॥८॥नगरासमीपज

वळीआला॥तेथेंसरोवरयेकदेखिला॥अ[illegible]असेपूर्णभरला॥कमळपुष्पींजाणपां॥९॥तेथें

स्थीरजालेंनावेक॥कर्मेंसारिलीस्नानादिक॥भोजनकरोनीकौतुक॥पाळींसरोवरचे॥१०॥पाहा

तीपुष्पवाटिकेचाकूप॥तयावरीदेखिलामृतसर्प॥रायेंधरिलासंकल्प॥विद्येचीप्रचीतपाहावया॥

११॥ह्मणेम्याविद्याअभ्यासिली॥परंतुतिचीपरीक्षानाहींपाहिली॥कुब्जकासीसांगेतेवेळीं

॥नावेकनिद्राकरीन॥१२॥जवमीहोयजागृत॥तोंवरीनुठवीमजप्रत॥तुवांबैसोनियासा १

वचित्त॥पाहातअसावें॥१३॥येरह्मणेरायाउत्तम॥निद्राकरींपावलासिश्रम॥निष्कपटपणें

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(9A)

रायाविक्रम॥निद्राकरितांपैंझाला॥१४॥आत्माकाढिलाआपुला॥मृतसर्पीप्रवेशकेला॥
धुधुंवातेंतोचालिला॥अतिआनंदेंकरोनियां॥१५॥तेकुब्जकेंदृष्टिदेखिलें॥ह्मणेयेणेपरीक्षापा
हेआदरिलें॥तरींमीहींपाहीनवहिलें॥जंववरीयेईलविक्रम॥१६॥आपुल्यासांडिलेंदेहासी॥
प्रवेशकेलाविक्रमकुडीसी॥दुष्टधरोनीयावासनेसी॥शीघ्रगतीचालिला॥१७॥केलाविश्वा
सघात॥पवनगतीअसेजात॥ऐसाद्रोहकेलापंथ॥उज्जनीनगरींचा॥१८॥सत्वरनगरीप्रवे
शकेला॥भट्टिप्रधानभेटताझाला॥तोह्मणेकुब्जकें अन्यायकेला॥सोडूनगेलादेशांतरा॥१९
मजसोडिलेंवनवासीं॥मगमीविच्यारिलेंमानसीं॥संगतीबहुणप्रवासीं॥जाऊंनयेसर्वथा२०
मगपरतोनिआलोंयेथें॥पाहोनउत्तममुहूर्तातें॥राज्यकरूंस्थापणातें॥अवकाशानुसारेंपें॥२१॥
ऐसेंह्मणोनितयासीं॥मगगेलाराणीवसासीं॥राणीह्मणेतयासी॥षण्मासबाहेरीक्रमावें॥
२२॥पूर्णहोतीसामास॥दाखवापरकायाप्रवेश॥मगकरावावासराणीवंसाहोमाजी॥२३॥ऐसें
वचनऐकोनियां॥ह्मणेलगबगकरूंकांवायां॥सामासभरतीउद्यां॥दावीनचमत्कारविद्येचा॥२४
मगनिवांतराहिला॥भट्टिमंत्रीज्ञानीभला॥तेणेंअवघाअनुभविला॥जतनकरणेंदेहासी॥
२५॥केलेंआहेकपट॥देहहोयपरिजीवनष्ट॥यासीकरितांहास्पष्ट॥हादुराह्माकुडीनासील
॥२६॥प्रधानचालविराज्यनीति॥तयासीदेखोनह्रायभ्रांति॥कपटीसांगेजीजीरीती॥तेंसा
चिराहाटतअसे॥२७॥येरीकडेभुजगेंद्रें॥खेळेक्रीडाकौतुकछंदें॥फणाकरूनिआनंदें॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

तोविक्रमवेशधारी॥२८॥ऐसाएकप्रहरक्रमिला॥परतोनपूर्वठायासिआला॥कुडीआपुलीपा-
हुंलागला॥तवदेखेदेहकुब्जकाचा॥२९॥कुडीदेखोनकांटाळिला॥ह्मणेयाणेंविश्वासघातके-
ला॥कपटेंकुडीघेऊनिगेला॥दुरात्मादुर्बुद्धी॥३०॥मीजरींसंचरेंयाच्याशरीरीं॥तरींहापापरूपी
दुराच्यारी॥स्पर्शकरूनयेकलेवरीं॥मुरडलावातवेगेंकरूनियां॥३१॥ह्मणेऐशियाचिदृष्टीपडे
तरीमहादोषजडे॥प्रत्यक्षसंभाषणजरींघडे॥तरींमित्रहत्यादोषपैं॥३२॥जरीघडेसंसर्गअन्न॥तरींब्रह्म
हत्येचेपातकजाण॥तरींघेईजेह्माचेजीवन॥ तरीं[illegible]समानपैं॥३३॥दुर्जनाचेसंगतिबुद्धी॥ मंदहोय
जाणविशुद्धी॥नानाक्लेशदुर्बुद्धी॥पावे[illegible]यास्तव॥३४॥जरीमातापितायमार्गस्त॥पुत्रेंपंथसोडा
वापरमित॥ऐसीआहेधर्मनीत॥तीऐ[illegible]॥३५॥ ॥श्लोक॥ ॥शकटंपंचहस्तेषु॥द
शहस्तेषुवाजिनं॥हस्तीहस्तसहस्रेषु॥दे[illegible]दुर्जने॥१॥ह्मणेदेवाकटाकटा॥कैसाका
ळपडिलावोखटा॥ धडाप्राणादोनवाटा॥[illegible]कथे[illegible]नदेखवी॥३६॥भविष्यहेंबळवंत॥केवींचु
केहोणारगत॥तैसीबुद्धीआठवत॥भोगास्त[illegible]पैंजाणा॥३७॥मजयऐसीचिंता॥प्रसन्नभूत
स्वामीअसतां॥आणिअभयकरठेवोनिमाथां॥सुदेवब्राह्मणे॥३८॥ऐसेंह्मणोनियालिला॥
विच्यारीसर्पवेषनव्हेभला॥येखादाभोवेळअरिष्टाला॥तामसरूपह्मणोनियां॥३९॥पाहेंअ
धोऊर्ध्वभोंवतें॥चालेथोकतथोकतपंथें॥तंवदेखिलेंवटवृक्षातें॥तेथेंकरीप्रवेश॥४०॥वटा २
चाअतिविस्तार॥दृष्टिपाडिलेंराव्याचेंकलेवर॥उत्तमदेहपरिकर॥भलतयाचेजीवीं॥४१॥ऐ

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(10A)

सेंविच्यारोनिमनीं॥ टांकिलीसर्पाचीगवसणी॥ संचरलापुसयाचेंप्रेतस्थानीं॥ अतिप्रीतिकरोनि
यां॥ ४२॥ मगतेथोनउडाला॥ नगरामध्यभागींआला॥ निंबवृक्षावरीबैसला॥ तळींबहुरूपराहि
ले॥ ४३॥ तेथेंबोलतिएकमेका॥ करितीशोकार्णवींशोका॥ वस्त्रेंभूषणेंहारमुक्तां॥ गाहाणपडली
उदराकारणें॥ ४४॥ तेऐसीकरितांचिंता॥ विहंगमहोयपरिसतां॥ ऐकोनहोयबोलता॥ तेंपरिसतां
श्रोतेहो॥ ४५॥ कोणक्रियाकोणधर्म॥ कोण[illegible]आचार्यकोणग्राम॥ कोणयातिकोणनेम॥ मजप्रति
सांगावें॥ ४६॥ ऐकोनपक्षीयाचेंवचन॥ पा[illegible]हातिकरो[illegible]नियाऊर्ध्वमान॥ स्वामीपुससीआह्माकार-
णें॥ तरींजवळियेऊनिबैसावें॥ ४७॥ [illegible]शोका॥ [illegible]सीपापरूपिनव्हेंबहुरूपिका॥ उद्यो
गजरीऐसादेखा॥ परीक्रियाशुद्धअसे[illegible]॥ ४८॥ कर्मतेंस्वधर्म॥ देखोनिहरलाश्रम॥ संतु
ष्टमनहृदईप्रेम॥ भरलेंसदोदित॥ ४९॥ [illegible]यारीपक्षिराव॥ याचादिसताहेशुद्धभाव॥
वाचाशुद्धरूपार्णव॥ निःकळंकमानसा॥ [illegible]॥ ५०॥ [illegible]तेंविच्यारूनिमनीं॥ येऊनिबैसलासन्मुख
स्थानीं॥ येरजातिलोटांगणीं॥ घालतीदंडवत॥ ५१॥ बहुरूपीह्मणेजीराया॥ ऐकराव्यागुणा
ळया॥ एकमासयाठाया॥ येऊनझालाआह्मासीं॥ ५२॥ खेळनेदीराव॥ गाहाणपडिलेव
स्त्रभाव॥ थोरपडिलासंदेह॥ भक्षावयासींपाहिजे॥ ५३॥ राघोपुसेतयासीं॥ अगातूंबहुरू
पीह्मणविसी॥ ऐसीविद्यानाहींतुजपासीं॥ जेराजावश्यहोय॥ ५४॥ बहुरूपीह्मणेजीरा-
या॥ खेळदेईतरींवश्यकरावया॥ चमत्कारदाखवावया॥ वेळनलगेजी॥ ५५॥ रावाह्मणे

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(११)

विद्याकोणकोण॥तेमजप्रतिकरावेंश्रवण॥गोप्यनकरितांमन॥निर्मळभावधारोनिसांगिजे॥
५६॥विद्यासांगेबहुरूपी॥विक्रमपरिसेसाक्षपी॥ऐकोनह्मणेसोपी॥एकसांगेनबहुरूपीया॥
५७॥तुजसांगेनविद्यामंत्रएक॥जेणेंमोहिजेत्रैलोक्य॥सेविपावसीकनक॥जितुकेंपाहि-
जेतितुकें॥५८॥बहुरूपीह्मणेजीपक्षिनाथा॥तरींरक्षिलेंमजअनाथा॥ देहव्याधीनेंपीडि
तां॥ जैसाभेटलावैद्य॥५९॥तंवदिनगेलाअस्तमाना॥घरोघरींलागलेदीपनाना॥झा
लींभोजनेंआरोगणा॥बहुरूपीआणिरावयासी॥६०॥विद्याॐकारसांगीतला॥बहु
रूपीपठणकरिताझाला॥ज्ञानतार्कीकतोभला॥सत्वरविद्यासिकलासे॥६१॥तेविद्या
वोडंबरी॥तेणेंसांगीतलीपुरी॥सूर्यउदयाचेअवसरीं॥कायकरिताझाला॥६२॥केलें
असेंप्रातःस्नाना॥देवपूजोनिमांडिलेंध्यान॥करोनियाहरींस्मरण॥झडकरीसारी
आरोगणा॥६३॥मगवस्त्रेंभूषणेंलेइला॥रत्नमुकुटशिरींघातला॥कासेपीतांबरमि
रवला॥अतिसोज्वळलखलखित॥६४॥आंगिंचर्चिलाचंदन॥जवादिकस्तुरीउधळन
॥माथांखोविलेंकेतकीपान॥तुरामुक्ताफळांचा॥६५॥ वामभागींअसेकटार॥ दक्षि
णभागींपरशतोमर॥ भातांभरलेअतितीर॥ तेपृष्ठभागीबांधिले॥६६॥वोटणघेतलें
सेकरीं॥दोर्दंडशोभाच्यामरीं॥कनकवर्णशृंगारीं॥शोभायमान॥६७॥ऐसालोमहा- ३
वीर॥सांगातेंवल्लभासुंदर॥शृंगारकेलामनोहर॥जाणोंदेवांगनाउतरली॥६८॥ऐसा

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com